

ΕΘΝΙΚΟ & ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Σχολή Επιστήμης Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού

Τομέας Υγρού Στίβου

**ΔΙΑΣΠΟΡΑ ΤΩΝ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ
ΥΔΑΤΟΣΦΑΙΡΙΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ**

ΣΙΩΝΗΣ ΘΩΜΑΣ

Ειδικότητα Υδατοσφαίριση

Αθήνα, Ιανουάριος 2018

ΕΘΝΙΚΟ & ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Σχολή Επιστήμης Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού

Τομέας Υγρού Στίβου

**ΔΙΑΣΠΟΡΑ ΤΩΝ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ
ΥΔΑΤΟΣΦΑΙΡΙΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ**

ΣΙΩΝΗΣ ΘΩΜΑΣ

Επιβλέπων Καθηγητής: Τουμπέκης Ανάργυρος, Επίκουρος Καθηγητής

Ακαδημαϊκό έτος 2017-2018

Ευχαριστίες

Η παρούσα πτυχιακή εργασία εκπονήθηκε στα πλαίσια του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών του τμήματος Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού Αθηνών.

Πρωτίστως θα ήθελα να εκφράσω τις θερμές και ειλικρινείς ευχαριστίες μου, στον επιβλέποντα καθηγητή μου κ. Τουμπέκη Αργύριο για την καθοδήγησή του, την πολύτιμη βοήθειά του και την αμέριστη συμπαράσταση που μου παρείχε κατά την εκπόνηση της πτυχιακής μου εργασίας.

Οφείλω ένα μεγάλο ευχαριστώ στους διδάσκοντες κ. Πλατάνου Θεόδωρο και κ. Ξανθόπουλο Μιχαήλ του Τομέα, οι οποίοι μου εμφύσησαν ένα νέο τρόπο σκέψης και προσέγγισης των πραγμάτων.

Τέλος ευχαριστώ θερμά την οικογένειά μου για την στήριξη και εμπύχωση που μου παρείχε κατά τη διάρκεια όλου του κύκλου των σπουδών μου.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι να καταγράψει τις έδρες και τον αριθμό των αθλητικών σωματείων υδατοσφαίρισης που συμμετέχουν στα πρωταθλήματα ανδρών και γυναικών σε όλες τις αγωνιστικές κατηγορίες κατά την περίοδο 2017-2018. Το σύνολο των αθλητικών σωματείων του ανδρικού πρωταθλήματος υδατοσφαίρισης όλων των κατηγοριών που έχει έδρα στην Αττική ανέρχεται στα είκοσι έξι (26), στη Μακεδονία έχουν έδρα δώδεκα (12) και στην Πελοπόννησο τρία (3) σωματεία. Στα νησιά και στη Θεσσαλία έχουν έδρα επτά (7), στη Δυτική Ελλάδα έξι (6), στη Στερεά Ελλάδα τρία (3) ενώ στην Ήπειρο μόλις ένα (1) σωματείο. Αντίστοιχα το σύνολο των γυναικείων αθλητικών σωματείων όλων των κατηγοριών του πρωταθλήματος υδατοσφαίρισης που εδρεύει στην Αττική είναι δώδεκα (12), στη Θεσσαλία τέσσερα (4), στη Μακεδονία τρία (3) στα νησιά πέντε (5) και στη Δυτική Ελλάδα δύο (2). Παρατηρήθηκε ότι ο συνολικός αριθμός των ανδρικών ομάδων όλων των κατηγοριών είναι υπερδιπλάσιος (65) του αντίστοιχου αριθμού των γυναικείων ομάδων (26). Στις αγωνιστικές κατηγορίες Α1 και Α2 ανδρών τα περισσότερα σωματεία εδρεύουν στην Αττική (Α1: 66,7%, Α2: 56,25%). Στις μικρότερες κατηγορίες εμφανίζεται σημαντικά αυξημένος ο αριθμός των σωματείων της Μακεδονίας (Γ' κατηγορία ανδρών: 52,94%). Παρόμοια είναι και η διασπορά στα αθλητικά σωματεία υδατοσφαίρισης γυναικών. Η πλειοψηφία των σωματείων υδατοσφαίρισης έχει έδρα στην Αττική με ποσοστό 41,86%. Όσο αφορά τις κολυμβητικές εγκαταστάσεις παρατηρείται ότι σε πολλές περιφέρειες μεγάλος αριθμός σωματείων χρησιμοποιούν το ίδιο κολυμβητήριο, ενώ υπάρχουν περιφέρειες στις οποίες ενώ υπάρχει διαθέσιμο κολυμβητήριο δεν υπάρχει ομάδα υδατοσφαίρισης. Με βάση αυτές τις πληροφορίες μπορούμε να προτείνουμε σε περιοχές όπου είναι αρκετά τα κολυμβητήρια και δεν υπάρχουν ομάδες να γίνουν οι κατάλληλες ενέργειες για προώθηση του αθλήματος της υδατοσφαίρισης (π.χ. αγώνες επίδειξης). Αντίθετα στις περιοχές που υπάρχουν πολλά σωματεία και είναι μικρός ο αριθμός κολυμβητηρίων να γίνουν οι κατάλληλες ενέργειες έτσι ώστε να δημιουργηθούν κολυμβητικές εγκαταστάσεις.

Λέξεις κλειδιά: υδατοσφαίριση, Ελληνικό πρωτάθλημα υδατοσφαίρισης

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	3
1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ	8
1.1 Προσδιορισμός του προβλήματος.....	10
1.2 Σκοπός της μελέτης	10
1.3 Σημασία της μελέτης.....	10
1.4 Όρια και περιορισμοί της μελέτης	11
2 ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ	12
2.1 Σύντομη περιγραφή του αθλήματος.....	12
2.2 Η ιστορική πορεία της υδατοσφαίρισης.....	12
2.3 Δομή του αθλήματος σε διεθνές επίπεδο	13
2.4 Οι γυναίκες στην υδατοσφαίριση.....	13
2.5 Τα αθλητικά σωματεία και η ανάπτυξη του αθλήματος	14
2.6 Ελληνικό πρωτάθλημα υδατοσφαίρισης.....	15
2.6.1 Δομή των αγωνιστικών δραστηριοτήτων στους άνδρες.....	15
2.6.2 Δομή των αγωνιστικών δραστηριοτήτων στις γυναίκες.....	15
2.6.3 Ελληνική παρουσία σε διεθνές επίπεδο	16
2.7 Η σημασία της διασποράς των αθλητικών σωματείων.....	17
2.8 Αλλαγές και βελτιώσεις για την καλύτερη ανάπτυξη του αθλήματος.....	17
3 ΜΕΘΟΔΟΣ	19
3.1 Μέσα - Διαδικασία συλλογής των δεδομένων	19
3.2 Επεξεργασία αποτελεσμάτων.....	19
4 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ.....	20
5 Συζήτηση.....	37
6 Συμπεράσματα	39
7 Προτάσεις για μελλοντικές έρευνες.....	40
8 Βιβλιογραφία	411

Κατάλογος πινάκων

Πίνακας 4.1 Αθλητικά σωματεία της Α1 κατηγορίας ανδρών, ο νομός, η έδρα και η περιφέρεια στην οποία εντάσσονται.....	20
Πίνακας 4.2 Αθλητικά σωματεία της Α2 κατηγορίας ανδρών, ο νομός, η έδρα και η περιφέρεια στην οποία εντάσσονται.....	222
Πίνακας 4.3 Αθλητικά σωματεία της Β κατηγορίας ανδρών, ο νομός, η έδρα και η περιφέρεια στην οποία εντάσσονται.....	24
Πίνακας 4.4 Αθλητικά σωματεία της Γ κατηγορίας ανδρών, ο νομός, η έδρα και η περιφέρεια στην οποία εντάσσονται.....	26
Πίνακας 4.5 Αριθμός αθλητικών σωματείων κατά περιφέρεια και αγωνιστική κατηγορία ανδρών	28
Πίνακας 4.6 Αθλητικά σωματεία της Α1 κατηγορίας γυναικών, ο νομός, η έδρα και η περιφέρεια στην οποία εντάσσονται.....	29
Πίνακας 4.7 Αθλητικά σωματεία της Α2 κατηγορίας γυναικών, ο νομός, η έδρα και η περιφέρεια στην οποία εντάσσονται.....	31
Πίνακας 4.8 Αθλητικά σωματεία της Β κατηγορίας γυναικών, ο νομός, η έδρα και η περιφέρεια στην οποία εντάσσονται.....	333
Πίνακας 4.9 Αριθμός αθλητικών σωματείων κατά περιφέρεια και αγωνιστική κατηγορία γυναικών	355
Πίνακας 4.10 Αριθμός κολυμβητικών εγκαταστάσεων ανά περιφέρεια σε συνάρτηση με τον πληθυσμό και τα αθλητικά σωματεία της.	35

Κατάλογος Εικόνων

Εικόνα 4.1 Τοποθεσίες ομάδων Α1 κατηγορίας ανδρών.....	21
Εικόνα 4.2 Τοποθεσίες ομάδων Α2 κατηγορίας ανδρών.....	23
Εικόνα 4.3 Τοποθεσίες ομάδων Β κατηγορίας ανδρών.....	25
Εικόνα 4.4 Τοποθεσίες ομάδων Γ κατηγορίας ανδρών.....	27
Εικόνα 4.5 Τοποθεσίες ομάδων Α1 κατηγορίας γυναικών.....	30
Εικόνα 4.6 Τοποθεσίες ομάδων Α2 κατηγορίας γυναικών.....	32
Εικόνα 4.7 Τοποθεσίες ομάδων Β κατηγορίας γυναικών.....	344

1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η υδατοσφαίριση (water polo) είναι το μοναδικό ομαδικό άθλημα όπου ο αθλητής δεν βρίσκεται στο στοιχείο του, καθότι, σε αντίθεση με τα υπόλοιπα ομαδικά σπορ, ο αγωνιστικός χώρος δεν είναι στην ξηρά αλλά στο νερό. Το στοιχείο αυτό το καθιστά ιδιαίτερα δύσκολο, καθώς ο παίκτης, εκτός από τον αντίπαλο, έχει να αντιμετωπίσει και το νερό. Πρόκειται δηλαδή για ένα συνδυασμό κολύμβησης και παιχνιδιού με μπάλα. Αποτελεί ένα δημοφιλές και ιδιαίτερα απαιτητικό από μεταβολικής και φυσιολογικής άποψης άθλημα, με το οποίο ασχολείται μεγάλος αριθμός αθλητών και αθλητριών σε όλες τις εθνικές κατηγορίες (Tsekouras et al, 2005). Θεωρείται από πιο δύσκολα και απαιτητικά αθλήματα και όχι άδικα αφού ένας καλός και έμπειρος παίκτης πρέπει να περιλαμβάνει πολλά χαρακτηριστικά όπως επιμονή, υπομονή, καλή φυσική κατάσταση (δύναμη - αντοχή - ταχύτητα), τεχνική κατάρτιση, κολυμβητική ικανότητα, χειρισμό της μπάλας, αντίληψη, εκρηκτικότητα, πειθαρχία, ομαδικότητα, αποφασιστικότητα και φυσικά να μπορεί να χειριστεί και να διακρίνει έναν καθαρό και υγιή ανταγωνισμό όταν έρχεται σε επαφή με τον αντίπαλο.

Είναι ένα άθλημα το οποίο πρωτοεμφανίστηκε στη Μ.Βρετανία τον 19^ο αιώνα. Στις αρχές δεν υπήρχαν κανονισμοί (Escalante et al, 2010). Ο αγωνιστικός χώρος ήταν η θάλασσα. Στην Ελλάδα η υδατοσφαίριση έχει σχετικά λίγους φίλους, αλλά πολύ πιστούς. Είναι ένα άθλημα που δεν απολαμβάνει μεγάλη δημοσιότητα, παρά την παράδοση που έχει δημιουργήσει και τις επιτυχίες που έχει φέρει στην Ελλάδα (Ρήγας, 2013). Αυτό οφείλεται και στο γεγονός ότι είναι δύσκολο να το παίξει και να το γνωρίσει «αυτοπροσώπως» ο μέσος φίλαθλος, αλλά και να το παρακολουθήσει καθώς μπορεί να δει μόνο το κομμάτι που διεξάγεται έξω από το νερό, σε αντίθεση με το ποδόσφαιρο ή το μπάσκετ.

Το πρωτάθλημα Ελλάδας υδατοσφαίρισης ανδρών, διεξήχθη για πρώτη φορά το 1923. Το 1927 ιδρύθηκε η Κολυμβητική Ομοσπονδία με την ονομασία "Ελληνική Κολυμβητική Ομοσπονδία Φιλάθλων" (Ε.Κ.Ο.Φ.) η οποία έκτοτε διοργανώνει τα πρωταθλήματα υδατοσφαίρισης. Σήμερα η ομοσπονδία έχει μετονομαστεί σε Κ.Ο.Ε. (Κολυμβητική Ομοσπονδία Ελλάδος) (<http://koe.org.gr/>). Η Ελλάδα τόσο σε επίπεδο συλλόγων όσο και εθνικών ομάδων έχει γνωρίσει αρκετές επιτυχίες στο συγκεκριμένο άθλημα. Πρόκειται για ένα άθλημα το οποίο προάγει τις αρχές της ομαδικότητας και συμβάλλει αποφασιστικά στη βελτίωση της ποιότητας ζωής (Μουντάκης & Ψωματάκης,

2001). Γι αυτό λόγο πρέπει να φροντίσουμε για τη διάδοσή του. Εκτός Αττικής σημαντική παράδοση και καλλιέργεια του αθλήματος υπάρχει σε πόλεις της περιφέρειας όπως η Χίος, τα Χανιά, η Κέρκυρα, η Πάτρα, ο Βόλος.

Αντικείμενο της παρούσας μελέτης είναι η καταγραφή του αριθμού των ομάδων που λαμβάνουν μέρος στα πρωταθλήματα υδατοσφαίρισης στην Ελλάδα καθώς και οι έδρες τις οποίες χρησιμοποιούν. Είναι χρήσιμο να πραγματοποιηθεί αυτή η έρευνα για να παρατηρηθεί το ποσοστό των ομάδων που υπάρχουν σε άλλες περιοχές της Ελλάδος εκτός Αττικής έτσι ώστε να διακρίνουμε το βαθμό ανάπτυξης του αθλήματος. Με την διεξαγωγή της μελέτης θα εξαχθούν χρήσιμα συμπεράσματα όσο αφορά τις ενέργειες που πρέπει να γίνουν για την ανάπτυξη του αθλήματος.

Στο πρώτο μέρος της παρούσας ερευνητικής προσέγγισης, κατά την οποία γίνεται η βιβλιογραφική ανασκόπηση του θέματος, αρχικά γίνεται σύντομη περιγραφή της εξέλιξης του αθλήματος από τα τέλη του 19ου αιώνα ως σήμερα, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην περίπτωση της ελληνικής υδατοσφαίρισης. Δίνονται οι βασικές αρχές του αθλήματος περιληπτικά, ώστε να αποκτήσει μια σφαιρική εικόνα του αθλήματος ο μέσος φίλαθλος, καθώς και τα σημαντικότερα στοιχεία της εξέλιξης του αθλήματος τα τελευταία τριάντα χρόνια. Γίνεται μια σύντομη αναφορά στους οργανισμούς υδατοσφαίρισης, στις ομοσπονδίες στις οποίες οργανώνονται αλλά και στις κύριες διοργανώσεις που υπάρχουν παγκοσμίως. Δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην περίπτωση της ελληνικής υδατοσφαίρισης και της πορείας της στο χρόνο μέσα από τις εσωτερικές και τις διεθνείς διοργανώσεις. Παρουσιάζονται τα ελληνικά πρωταθλήματα τόσο σε επίπεδο ανδρών όσο και σε επίπεδο γυναικών. Τελειώνοντας, παραθέτονται κάποιες εκτιμήσεις για τη μελλοντική εξέλιξη του αθλήματος.

Στο επόμενο κεφάλαιο θα αναλυθούν διεξοδικά, η μεθοδολογία της παρούσας έρευνας, ο σκοπός και οι στόχοι εκπόνησής της καθώς και οι περιορισμοί με τις δυσκολίες που αντιμετωπιστήκαν. Στη συνέχεια θα παρατεθούν σε πίνακες αλλά και περιγραφικά τα αποτελέσματα της έρευνας τα οποία θα αναλυθούν διεξοδικά. Τέλος, η έρευνα ολοκληρώνεται με τα καταληκτικά συμπεράσματα και τις προτάσεις που προκύπτουν από την ανάλυση αυτών των συγκεκριμένων αποτελεσμάτων.

1.1 Προσδιορισμός του προβλήματος

Ο κύριος προβληματισμός στον οποίο στηρίχθηκε η παρούσα έρευνα είναι η ανάπτυξη και διάδοση του αθλήματος. Για την αναζήτηση λύσεων πάνω στον συγκεκριμένο προβληματισμό διερευνήθηκαν οι ομάδες που συμμετέχουν σε όλες τις κατηγορίες τόσο σε επίπεδο ανδρών όσο και γυναικών και οι περιοχές στις οποίες υπάγονται. Με αυτό τον τρόπο θα καταγραφούν οι περιοχές της Ελλάδος στις οποίες υπάρχουν οι περισσότερες ομάδες. Έτσι στις περιοχές όπου δεν είναι ιδιαίτερα διαδεδομένο το άθλημα θα γίνουν οι κατάλληλες ενέργειες για να γίνει τόσο γνωστό όσο είναι και στις υπόλοιπες περιοχές που υπάρχει ικανοποιητικός αριθμός ομάδων.

1.2 Σκοπός της μελέτης

Σκοπός της παρούσας μελέτης ήταν να συλλέξει δεδομένα κατάλληλα για να καταγράψει τα σωματεία που διατηρούν ομάδα υδατοσφαίρισης ανδρών και γυναικών και λαμβάνουν μέρος στα πανελλήνια πρωταθλήματα όλων των κατηγοριών στην Ελλάδα.

1.3 Σημασία της μελέτης

Η καταγραφή όλων των ομάδων ανδρών-γυναικών όλων των κατηγοριών οι οποίες συμμετέχουν στα πρωταθλήματα στην Ελλάδα η οποία επιχειρείται στην παρούσα μελέτη γίνεται για να αξιολογηθεί το ποσοστό των ομάδων που εδρεύουν σε άλλες περιοχές της Ελλάδος εκτός Αττικής. Βασιζόμενοι σε αυτά τα στοιχεία μπορούμε να αξιολογήσουμε το βαθμό ανάπτυξης του αθλήματος στη χώρα. Επιπλέον, είναι δυνατό να καταλήξουμε σε διάφορα συμπεράσματα σχετικά με τους αποτελεσματικούς τρόπους διάδοσης της υδατοσφαίρισης σε ευρύτερο κοινό. Για παράδειγμα είναι χρήσιμο να φανεί αν για την διεξαγωγή των πρωταθλημάτων χρειάζεται η δημιουργία ομίλων ομάδων που βρίσκονται σε κοντινές τοποθεσίες ώστε να επέλθει μείωση εξόδων για τις μεταφορές. Μέσω αυτού του τρόπου διεξαγωγής του πρωταθλήματος θα έχουμε και αύξηση των θεατών στις πισίνες διότι οι οπαδοί των ομάδων δεν θα χρειάζεται να μετακινούνται μακριά από τον τόπο τους και έτσι θα έχουμε περισσότερη ανάπτυξη του αθλήματος.

1.4 Όρια και περιορισμοί της μελέτης

Εκτός από ορισμένες μελέτες που αφορούν το άθλημα της κολύμβησης δεν έχει πραγματοποιηθεί μεγάλο πλήθος ερευνών στο χώρο τη υδατοσφαίρισης, γεγονός που αποτέλεσε τροχοπέδη για την αναλυτική διερεύνηση του θέματος. Η πλειοψηφία αυτών των ερευνών αφορά τα τεχνικά χαρακτηριστικά του αθλήματος και την ιστορική τους εξέλιξη χωρίς να δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στους τρόπους διάδοσης του αθλήματος. Αυτός ήταν ένας λόγος επιλογής αυτού του θέματος διότι βιβλιογραφικά, τουλάχιστον στην Ελλάδα δεν υπάρχει κανένα στοιχείο αναφοράς για τα σημεία ανά την Ελληνική επικράτεια όπου είναι περισσότερο διαδεδομένο το άθλημα. Ωστόσο πρόκειται για μια βιβλιογραφική μελέτη στην οποία δεν υπήρξε κάποιο δείγμα στο οποίο διερευνήθηκαν οι απόψεις σχετικά με τη διάδοσή του ή την κατάσταση που επικρατεί γενικότερα σε αυτό γεγονός που εντάσσεται στους περιορισμούς της. Επίσης η διερεύνηση των αθλητικών σωματείων υδατοσφαίρισης της χώρας πραγματοποιήθηκε για τη δεδομένη χρονική περίοδο. Συγκεκριμένα αφορούσε την αγωνιστική περίοδο 2017-2018. Όπως γίνεται κατανοητό, η παρούσα μελέτη παρουσιάζει δεδομένα τα οποία μπορεί να μεταβληθούν στις επόμενες αγωνιστικές περιόδους. Τέλος πρέπει να αναφερθεί το γεγονός ότι δεν καταγράφηκαν τα τμήματα υποδομής των αθλητικών σωματείων καθώς και οι ομάδες που συμμετέχουν στα πρωταθλήματα νέων, εφήβων, νέων ανδρών και παιδών ή στα ψυχαγωγικά σωματεία που διατηρούν τμήματα υδατοσφαίρισης αλλά δεν συμμετέχουν σε κάποια διοργάνωση.

2 ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

2.1 Σύντομη περιγραφή του αθλήματος

Η Υδατοσφαίριση είναι ομαδικό άθλημα, το οποίο διεξάγεται σε πισίνα, από δύο επταμελείς ομάδες (έξι παίκτες και έναν τερματοφύλακα). Σκοπός του παιχνιδιού είναι η επίτευξη τερμάτων με την ρίψη της μπάλας μέσα στο τέρμα που φυλάσσεται από τον τερματοφύλακα, και νικήτρια είναι η ομάδα με τα περισσότερα τέρματα. Υπάρχουν ομοιότητες με τη χειροσφαίριση αλλά το άθλημα της υδατοσφαίρισης διεξάγεται στο νερό. Κάθε παίκτης δικαιούται να επιβαρυνθεί με δυο ποινές ενώ στην τρίτη βγαίνει εκτός αγώνα. Μπορεί να πιάνει την μπάλα μόνο με το ένα χέρι (εξαιρείται ο τερματοφύλακας) ενώ κάθε αντιαθλητικό χτύπημα ή συμπεριφορά τιμωρείται με άμεσο αποκλεισμό (Fina Water Polo Rules, 2009, <http://www.fina.org/discipline/water-polo>). Ένας αγώνας έχει διάρκεια τεσσάρων περιόδων, των 8 λεπτών. Υπάρχουν 7 βασικοί και 6 αναπληρωματικοί παίκτες. Η μπάλα ζυγίζει 400 – 450 γραμμάρια. Η πισίνα έχει διαστάσεις, 20-30 μέτρα μήκος για τους άντρες και 20-25 μέτρα μήκος για τις γυναίκες ενώ το πλάτος είναι κοινό 20 μέτρα (Πλάτανου, 2010).

2.2 Η ιστορική πορεία της υδατοσφαίρισης

Η αρχή της υδατοσφαίρισης ως ομαδικό άθλημα τοποθετείται στα τέλη του 19ου αιώνα στην Αγγλία και την Σκωτία όπου συνηθίζονταν τα υδάτινα αθλήματα. Ο William Wilson, διάσημος σκοτσέζος για την συνεισφορά του στην ανάπτυξη του υγρού στοιχείου, ήταν αυτός που θέσπισε τους πρώτους κανόνες (Πλάτανου, 2010). Αρχικά ήταν ένας συνδυασμός ποδοσφαίρου και πάλης στο νερό. Το παιχνίδι διεξαγόταν σε λίμνες και ποτάμια με μια μπάλα από καουτσούκ. Το πρώτο παιχνίδι πραγματοποιήθηκε στις όχθες του ποταμού Dee στο Aberdeen της Σκωτίας. Με τα χρόνια αυξήθηκε η δημοτικότητα του αθλήματος και παιζόταν σε ολόκληρη την Μ. Βρετανία. Το νέο αυτό άθλημα ονομάστηκε water polo από την αγγλική λέξη “polu” που σημαίνει μπάλα. Στην Ελλάδα έγινε γνωστό ως «υδατοσφαίριση». Το παιχνίδι αναγνωρίστηκε επίσημα το 1885 από την κολυμβητική ένωση της Μ. Βρετανίας, οπότε και τυποποιήθηκαν οι κανόνες όπως διατυπώθηκαν από τον Wilson.

2.3 Δομή του αθλήματος σε διεθνές επίπεδο

Το άθλημα της υδατοσφαίρισης αυτή τη στιγμή παίζεται σε περισσότερες από 100 χώρες. Οι ομοσπονδίες της υδατοσφαίρισης σε διεθνές επίπεδο είναι η FINA (για παγκόσμια πρωταθλήματα, <http://www.fina.org/discipline/water-polo>) και η LEN (για ευρωπαϊκά πρωταθλήματα, <http://www2.len.eu/>). Μερικές από τις διεθνείς διοργανώσεις οι οποίες διεξάγονται είναι οι εξής: FINA World Water Polo Championship, FINA Water Polo World League, FINA World Water Polo Development Trophy, FINA Water Polo World Cup, European Water polo Championship, European LEN Trophy. Η ελληνική ομοσπονδία υδατοσφαίρισης είναι η ΚΟΕ η οποία έχει αναλάβει τη διοργάνωση των πανελλήνιων πρωταθλημάτων (Πλάτανου, 2010).

Η Ευρώπη είναι το κέντρο της παγκόσμιας υδατοσφαίρισης (Shelby, 2013). Οι ευρωπαϊκές ομάδες κατά κύριο λόγο πρωταγωνιστούν σε παγκόσμια πρωταθλήματα και σε Ολυμπιάδες. Μόνη εξαίρεση η ομάδα των ΗΠΑ, η οποία κατά καιρούς έχει καταλάβει σημαντικές διακρίσεις και λιγότερο η ομάδα της Αυστραλίας. Για πολλά χρόνια η Ουγγαρία ήταν η βασίλισσα της Ευρώπης και του κόσμου. Η Γιουγκοσλαβία, η Σοβιετική Ένωση και η Ιταλία θεωρούνταν οι 4 δυνάμεις των Αγώνων ωστόσο κάθε τόσο χώρες όπως η Ολλανδία, η Γερμανία, οι Ηνωμένες Πολιτείες και η Μεγάλη Βρετανία έκαναν τις εμφανίσεις τους στα μετάλλια χωρίς να έχουν όμως σταθερή απόδοση. Σήμερα υπάρχουν 6-7 ομάδες που πρωταγωνιστούν με μικροδιαφορές μεταξύ τους (Ουγγαρία, Σερβία, Ιταλία, Ισπανία, Κροατία, Ρωσία), ενώ στην ελίτ αυτή τα τελευταία χρόνια δείχνει ικανή να μπει και η Ελλάδα (<http://www.fina.org/discipline/water-polo>).

2.4 Οι γυναίκες στην υδατοσφαίριση

Ως γυναικείο άθλημα θεωρήθηκε σε μεγάλο βαθμό βάνουσο και βάρβαρο (Platanou & Varamenti, 2017). Έτσι καθυστέρησε η ανάπτυξή του. Η γυναικεία υδατοσφαίριση έγινε ιδιαίτερα δημοφιλής μετά την δεκαετία του 1960. Το πρώτο FINA World Cup σε επίπεδο γυναικών διοργανώθηκε το 1979 το οποίο κατέκτησαν οι Ηνωμένες Πολιτείες και το πρώτο παγκόσμιο πρωτάθλημα το 1986 (<http://www.fina.org/discipline/water-polo>). Παρόλο που η γυναικεία υδατοσφαίριση δεν είχε κερδίσει ακόμα μια θέση στους ολυμπιακούς αγώνες, διαγωνιζόταν σε διεθνή επίπεδα. Αντιπροσωπευόταν σε 5 ηπείρους

και 40 χώρες καλύπτοντας τις απαιτήσεις της IOC (35 χώρες για 3 ηπείρους) ως ολυμπιακό άθλημα. Ως Ολυμπιακό άθλημα η γυναικεία υδατοσφαίριση εισήχθη το 2000.

2.5 Τα αθλητικά σωματεία και η ανάπτυξη του αθλήματος

Τα αθλητικά σωματεία έχουν σημαντικό ρόλο για την ύπαρξη του αθλήματος. Χωρίς αυτά δεν θα υπήρχε η ίδια ανάπτυξη τόσο στην υδατοσφαίριση όσο και στα υπόλοιπα αθλήματα (Afthinos, Nassis & Theodorakis, 2009). Όσο περισσότερα αθλητικά σωματεία υπάρχουν τόσο περισσότερες είναι οι εθνικές κατηγορίες και γίνεται όλο και πιο γνωστό το άθλημα στο ευρύ κοινό και κατά συνέπεια όλο και περισσότερος νέος κόσμος ασχολείται με ένα άθλημα βάζοντας τον αθλητισμό στη ζωή του.

Όλα τα αθλητικά σωματεία ανεξαρτήτως κατηγορίας έχουν μια συγκεκριμένη δομή. Συγκεκριμένα αποτελούνται από τον Πρόεδρο του σωματείου, ο οποίος είναι ο επικεφαλής όλων των τμημάτων. Από το Διοικητικό Συμβούλιο του συλλόγου, τους εφόρους των τμημάτων, τους προπονητές και φυσικά τους αθλητές των ομάδων (Afthinos, Nassis & Theodorakis, 2009).

Όλες οι παραπάνω κατηγορίες είναι απαραίτητες για την ύπαρξη μιας ομάδας. Όλοι είναι υπόλογοι στον πρόεδρο της ομάδας όπου αυτός παίρνει τις τελικές αποφάσεις για οποιοδήποτε ζήτημα χρειάζεται. Πρέπει να υπάρχει επικοινωνία μεταξύ όλων μέσα σε μια ομάδα για την καλή λειτουργία αυτής και για τη διατήρηση ενός υγιούς κλίματος. Όλοι οι αθλητικοί σύλλογοι υδατοσφαίρισης ανεξαρτήτως κατηγορίας χωρίζονται σε τμήματα. Το ανδρικό τμήμα χωρίζεται στην ανδρική ομάδα, στους Νέους άνδρες, σε Εφήβους, στους Παίδες, στους Παμπαίδες και σε Μίνι παιδών (<http://koe.org.gr/>). Σε ένα αθλητικό σωματείο για να υπάρχουν όλα τα παραπάνω τμήματα θα πρέπει να υπάρχει και ο ανάλογος αριθμός ατόμων για να τα στελεχώσουν. Στο γυναικείο για την ύπαρξη των τμημάτων ισχύουν οι αντίστοιχες προϋποθέσεις και τα τμήματα είναι τα εξής: Γυναικεία ομάδα, Νέων γυναικών, Κορασίδες, Παγκορασίδες (<http://koe.org.gr/>).

Στο εξωτερικό σε άλλες χώρες με ιδιαίτερα υψηλό επίπεδο στον αθλητισμό η παρουσία του αθλήματος της υδατοσφαίρισης ποικίλει. Στις Ηνωμένες πολιτείες της Αμερικής για παράδειγμα συγκριτικά με άλλα αθλήματα δεν είναι ιδιαίτερα δημοφιλές, αν και τα τελευταία χρόνια έχει σημειώσει σημαντική εξέλιξη και προς αυτό τον τομέα (Shelby, 2013)

2.6 Ελληνικό πρωτάθλημα υδατοσφαίρισης

2.6.1 Δομή των αγωνιστικών δραστηριοτήτων στους άνδρες

Στην Ελλάδα υψηλότερη κατηγορία είναι η Α1 Κατηγορία υδατοσφαίρισης ανδρών. Διεξάγεται από την Κ.Ο.Ε. (Κολυμβητική Ομοσπονδία Ελλάδος). Ξεκίνησε το 1923 με τη μορφή Πανελλήνιου Πρωταθλήματος υπό την εποπτεία του ΣΕΓΑΣ. Πρώτος πρωταθλητής αναδείχθηκε ο Πειραιϊκός Σύνδεσμος. Τον Σεπτέμβριο του 1927 ιδρύθηκε Κολυμβητική Ομοσπονδία με την ονομασία "Ελληνική Κολυμβητική Ομοσπονδία Φιλάθλων" (Ε.Κ.Ο.Φ.) η οποία έκτοτε διοργανώνει τα πρωταθλήματα υδατοσφαίρισης. Σήμερα η ομοσπονδία έχει μετονομαστεί σε Κ.Ο.Ε. (Κολυμβητική Ομοσπονδία Ελλάδος). Η ομάδα με τα περισσότερα τρόπαια είναι ο Εθνικός Πειραιϊός, με 38 συνολικά τίτλους στο ενεργητικό του. Οι ομάδες με μακρά ιστορία εκτός από τον Εθνικό είναι η Βουλιαγμένη, ο Ολυμπιακός, και η Γλυφάδα. Κάτοχος του τίτλου αυτή τη στιγμή είναι ο Ολυμπιακός Πειραιϊός από την αγωνιστική περίοδο 2016-17 (<https://www.wikipedia.org/>).

Το 1949 καθιερώθηκε η Α' κατηγορία. Από την περίοδο 1966-1967 έγινε ο διαχωρισμός των ομάδων σε Εθνικές Κατηγορίες. Το 1977 το πρωτάθλημα μετονομάζεται σε Α' Εθνική κατηγορία, και καθιερώνεται οριστικά η διεξαγωγή των αναμετρήσεων στις έδρες των ομάδων. Το 1986 η Α' Εθνική διασπάται σε δύο πρωταθλήματα, την Α1 και την Α2, και ταυτόχρονα καθιερώνεται η διαδικασία των play-off μετά το τέλος της κανονικής περιόδου. Τα δύο αυτά πρωταθλήματα δεν ήταν στην ουσία ξεχωριστές κατηγορίες, αλλά δύο όμιλοι που αποτελούσαν την Α' Εθνική. Συγκεκριμένα την Α1 αποτελούσαν οι καλύτερες ομάδες της Α' Εθνικής, ενώ στην Α2 μετείχαν οι ομάδες μικρότερης δυναμικότητας. Ακόμα και ομάδες της Α2 οι οποίες μετείχαν μπορούσαν να φτάσουν ως την κατάκτηση του πρωταθλήματος. Από την περίοδο 1990-91 παρότι οι ονομασίες "Α1" και "Α2" διατηρήθηκαν, αποτελούν δύο ξεχωριστές κατηγορίες. Στη Α1 συμμετέχουν 12 ομάδες (<https://www.wikipedia.org/>).

2.6.2 Δομή των αγωνιστικών δραστηριοτήτων στις γυναίκες

Το ελληνικό πρωτάθλημα υδατοσφαίρισης της Α1 γυναικών αποτελεί μία από τις σημαντικότερες διοργανώσεις της ελληνικής υδατοσφαίρισης σε πανελλαδικό επίπεδο. Διεξήχθη για πρώτη φορά ως Πανελλήνιο πρωτάθλημα το 1988. Την αγωνιστική περίοδο

1991-1992 καθιερώθηκε η διεξαγωγή των αναμετρήσεων στις έδρες των ομάδων. Την περίοδο 1998–99 διεξήχθη για πρώτη φορά ως πρωτάθλημα Α1 Εθνικής Κατηγορίας. Η Βουλιαγμένη είναι η πολυνίκης της διοργάνωσης με 11 τίτλους. Κάτοχος του τίτλου αυτή τη στιγμή είναι ο Ολυμπιακός Πειραιώς από την αγωνιστική περίοδο 2016-17. Οι παλαιότερες ομάδες του θεσμού είναι ο Εθνικός, η Βουλιαγμένη, ο Ολυμπιακός, και η Γλυφάδα (<https://www.wikipedia.org/>).

Παρά την ερασιτεχνική μορφή του πρόκειται για ένα υψηλού επιπέδου πρωτάθλημα, γεγονός που αποδεικνύεται τόσο από το ότι και οι 4 ομάδες που έχουν στεφθεί πρωταθλήτριες Ελλάδας έχουν κατακτήσει και ευρωπαϊκά τρόπαια (Βουλιαγμένη, Γλυφάδα, Εθνικός Πειραιώς, Ολυμπιακός), όσο και από το ότι έχουν αναδειχθεί διεθνείς αθλήτριες που οδήγησαν την Εθνική Ελλάδος στην κατάκτηση μεταλλίων σε κορυφαίες διοργανώσεις (<https://www.wikipedia.org/>).

2.6.3 Ελληνική παρουσία σε διεθνές επίπεδο

Η διάκριση σε ευρωπαϊκές διοργανώσεις ήρθε σχετικά πρόσφατα, με τη Βουλιαγμένη να κατακτά το 1997 το Κύπελλο Κυπελλούχων Ευρώπης και τον Ολυμπιακό το 2002 να κατακτά το Κύπελλο Πρωταθλητριών. Τα τελευταία χρόνια έχουμε και σημαντικές ευρωπαϊκές διακρίσεις στις γυναίκες με την κατάκτηση δύο κυπέλλων πρωταθλητριών (Γλυφάδα 2000, 2003) και ενός κυπέλλου κυπελλούχων (Βουλιαγμένη 2003). Μετά το διασυλλογικό πρωτάθλημα μπάσκετ ανδρών, το πρωτάθλημα πόλο γυναικών αποτελεί το πιο επιτυχημένο τμήμα του ελληνικού αθλητισμού σε συλλογικό επίπεδο. Οι ελληνικοί γυναικείοι σύλλογοι έχουν κατακτήσει 5 Κύπελλα Πρωταθλητριών Ευρώπης, 3 Len trophy και 3 Super Cup, έχοντας αγωνιστεί συνολικά σε 22 ευρωπαϊκούς τελικούς, στους 3 θεσμούς (<http://www2.len.eu/>).

Η υδατοσφαίριση χαρακτηρίζεται ως το άθλημα των Ολυμπιάδων. Η Εθνική πόλο έχει συμμετάσχει σε 11 Ολυμπιακούς Αγώνες (τους τελευταίους 6 ανελλιπώς), όταν το επόμενο ομαδικό άθλημα σε συμμετοχές σε Ολυμπιακούς Αγώνες είναι το μπάσκετ με δύο συμμετοχές. Σημαντικές διακρίσεις έχουν έλθει τα τελευταία χρόνια και στις εθνικές ομάδες εφήβων νεανίδων. Μια από τις κορυφαίες στιγμές ήταν και η κατάκτηση του Παγκόσμιου Πρωταθλήματος Εφήβων το 2001 (<http://www.fina.org/discipline/water-polo>).

2.7 Η σημασία της διασποράς των αθλητικών σωματείων

Η διασπορά των αθλητικών σωματείων σε μια χώρα είναι πάρα πολύ σημαντική και η διερεύνησή της μπορεί να οδηγήσει σε χρήσιμα συμπεράσματα για την ανάπτυξη ενός αθλήματος. Επιπλέον βοηθά στην εύρεση τρόπων ανάπτυξης ενός αθλήματος. Γενικότερα η ύπαρξη αθλητικών σωματείων σχετίζεται με την ανάπτυξη και την προώθηση ενός αθλήματος σε ένα τόπο (Afthinos, Nassis & Theodorakis, 2009). Όταν υπάρχει κάποιος επίσημος φορέας ο οποίος λαμβάνει μέρος σε κάποιο πρωτάθλημα αυτόματα αποτελεί διαφήμιση και προώθηση του αθλήματος για την ευρύτερη περιοχή. Ο κόσμος και κυρίως τα νέα παιδιά έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν το άθλημα, να δουν από κοντά πως διεξάγεται παρακολουθώντας επαγγελματίες αθλητές και στη συνέχεια να ασχοληθεί με αυτό (Afthinos, Nassis & Theodorakis, 2009). Έτσι παρακολουθώντας τις περιοχές στις οποίες ανθίζει ένα άθλημα αλλά και αυτές στις οποίες δεν είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένο καταλήγουμε σε συμπεράσματα σχετικά με τις ενέργειες που πρέπει να γίνουν για την προώθηση των αθλημάτων.

2.8 Αλλαγές και βελτιώσεις για την καλύτερη ανάπτυξη του αθλήματος

Αν και η δημοτικότητα της υδατοσφαίρισης έχει αυξηθεί κατά πολύ δεν μπορούμε να πούμε ότι είναι συγκρίσιμη με αυτή άλλων αθλημάτων (Ρήγας, 2013). Ρίχνοντας μια πιο προσεκτική ματιά και μιλώντας πιο συγκεκριμένα θα μπορούσαμε να αναφερθούμε και στο Ελληνικό πρωτάθλημα και στο τι θα μπορούσαμε να αλλάξουμε προκειμένου να αυξήσουμε την δημοτικότητα του αθλήματος πρώτα στην χώρα μας.

Σημαντικό πρόβλημα στη χώρα μας αυτήν τη δεδομένη χρονική περίοδο είναι η οικονομική κρίση (Afthinos, Nassis & Theodorakis, 2009). Οι αρμόδιοι έχουν επικεντρωθεί στην εξοικονόμηση χρημάτων. Μια πρόταση που συζητείται είναι η μείωση των ομάδων στις υψηλές κατηγορίες ώστε να διεξάγονται λιγότεροι αγώνες. Αυτό όμως ίσως φέρει αντίθετα αποτελέσματα ως προς την προσέγγιση κοινού και την κατάταξη της υδατοσφαίρισης ανάμεσα στα πιο δημοφιλή αθλήματα. Αντίθετα μια καλή λύση θα ήταν ο χωρισμός των ομάδων σε κατηγορίες ανάλογα με την περιφέρεια στην οποία ανήκουν. Με αυτό τον τρόπο θα εξοικονομηθούν αρκετά χρήματα από τις μετακινήσεις (Ρήγας, 2013).

Η εύρεση χορηγών και νέων συμφωνιών κυβερνητικών επιχορηγήσεων, μία διαφορετική διαμόρφωση των κατηγοριών, των συστημάτων και της συχνότητας διεξαγωγής των αγώνων (χωρίς την μείωση τους), όπως η διαχώριση τους σε ομίλους για την διεξαγωγή 2-3 αγώνων κάθε φορά και όχι ενός (Νταλαγιώργος, 2016), θα μείωνε τα έξοδα των ομάδων από τα πολλά ταξίδια και την ομοσπονδία από την πληρωμή πολλών διαιτητών και αγωνοδικών επιτροπών.

3 ΜΕΘΟΔΟΣ

3.1 Μέσα - Διαδικασία συλλογής των δεδομένων

Στην παρούσα έρευνα καταγράφονται τα αθλητικά σωματεία υδατοσφαίρισης που συμμετάσχουν στα Ελληνικά πρωταθλήματα σε όλες τις κατηγορίες και οι έδρες τους. Για τη βιβλιογραφική ανασκόπηση της μελέτης πραγματοποιήθηκε έρευνα σε διαδικτυακές μηχανές αναζήτησης και σε ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες για τη συλλογή πληροφοριών στην ελληνική και αγγλική γλώσσα με λέξεις κλειδιά που σχετίζονται με την υδατοσφαίριση, την αρχή και την εξέλιξη του αθλήματος, τη διεξαγωγή των πρωταθλημάτων στο εξωτερικό και κυρίως στον Ελλαδικό χώρο. Χρησιμοποιήθηκαν ελληνικά και ξενόγλωσσα άρθρα και βιβλία αλλά και η επίσημη ιστοσελίδα της Ελληνικής Κολυμβητικής Ομοσπονδίας (ΚΟΕ) και της παγκόσμιας κολυμβητικής ομοσπονδίας (FINA). Για να εντοπιστούν τα αθλητικά σωματεία μελετήθηκε κατά κύριο λόγο το αρχείο της επίσημης ιστοσελίδας της κολυμβητικής ομοσπονδίας Ελλάδος (Κ.Ο.Ε) για τις ομάδες όλων των κατηγοριών που συμμετείχαν στα εθνικά πρωταθλήματα, σε επίπεδο ανδρών και γυναικών για την αγωνιστική περίοδο 2017-2018. Στην αναζήτηση δεν συμπεριλήφθηκαν οι μικρότερες ηλικιακά κατηγορίες όπως αυτές των εφήβων και των νεανίδων.

3.2 Επεξεργασία αποτελεσμάτων

Η ταξινόμηση των ομάδων έγινε ανά κατηγορία ανδρών και γυναικών οι οποίες χωρίστηκαν σε κάθε αγωνιστική εθνική κατηγορία όπως εμφανίζονται στο αγωνιστικό πρόγραμμα της (Κ.Ο.Ε). Συγκεκριμένα η ανάλυση των ομάδων σε επίπεδο ανδρών χωρίστηκε στην Α1, την Α2, τη Β, και τη Γ εθνική κατηγορία. Αντίστοιχα σε επίπεδο γυναικών χωρίστηκε στην Α1, την Α2 και τη Β εθνική κατηγορία. Περιλαμβάνονται συγκεντρωτικοί πίνακες με το σύνολο των ομάδων που έχει κάθε περιφέρεια σε κάθε κατηγορία, οι οποίοι δίνονται σε συνάρτηση με τον πληθυσμό κάθε περιφέρειας. Επιπλέον, καταγράφη ο αριθμός δημόσιων κολυμβητηρίων τα οποία υπάρχουν σε κάθε περιφέρεια, όπως αυτά εμφανίζονται στο αρχείο της ΚΟΕ.

4 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μεγάλο ενδιαφέρον παρατηρείται στην τοποθεσία των αθλητικών σωματείων σε κάθε εθνική κατηγορία. Στην κατηγορία Α1 ανδρών καταγράφονται οκτώ (8) σωματεία στην Αττική τρία (3) στα νησιά (Βόρειο - Νότιο Αιγαίο και Κρήτη) και ένα (1) στη Μακεδονία. Στην Αττική εδρεύει το μεγαλύτερο ποσοστό αθλητικών σωματείων (66,7%), στα νησιά το ένα τέταρτο του συνόλου (25%) και μόλις μία ομάδα στη Μακεδονία (8,3%) (Πίνακας 4.1 και Εικόνα 4.1).

Πίνακας 4.1: Αθλητικά σωματεία της Α1 κατηγορίας ανδρών, ο νομός, η έδρα και η περιφέρεια στην οποία εντοπίζονται.

Όνομασία Αθλητικού Σωματείου	Νομός/Πόλη	Έδρα Σωματείου	Περιφέρεια
Α.Ν.Ο.ΓΛΥΦΑΔΑΣ	ΑΤΤΙΚΗ	ΓΛΥΦΑΔΑ	ΑΤΤΙΚΗ
Α.Ο.ΠΑΛΑΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ	ΑΤΤΙΚΗ	ΦΑΛΗΡΟ	ΑΤΤΙΚΗ
ΕΘΝΙΚΟΣ	ΑΤΤΙΚΗ	ΠΕΙΡΑΙΑΣ	ΑΤΤΙΚΗ
Ν.Ο ΒΟΥΛΙΑΓΜΕΝΗΣ	ΑΤΤΙΚΗ	ΒΟΥΛΙΑΓΜΕΝΗ	ΑΤΤΙΚΗ
Ν.Ο ΧΙΟΥ	ΧΙΟΣ	ΧΙΟΣ	ΒΟΡΕΙΟΥ. ΑΙΓΑΙΟΥ
ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΣ	ΑΤΤΙΚΗ	ΠΕΙΡΑΙΑΣ	ΑΤΤΙΚΗ
ΠΑΝΙΩΝΙΟΣ	ΑΤΤΙΚΗ	ΝΕΑ ΣΜΥΡΝΗ	ΑΤΤΙΚΗ
ΠΑΟΚ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	Κ.ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ
ΥΔΡΑΙΚΟΣ	ΥΔΡΑ	ΑΛΙΜΟΣ	ΑΤΤΙΚΗ
ΟΦΗ	ΚΡΗΤΗ	ΗΡΑΚΛΕΙΟ	ΚΡΗΤΗΣ
ΑΠΟΛΛΩΝ ΣΜΥΡΝΗΣ	ΑΤΤΙΚΗ	ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ	ΑΤΤΙΚΗΣ
Ν.Ο ΧΑΝΙΩΝ	ΚΡΗΤΗ	ΧΑΝΙΑ	ΚΡΗΤΗΣ

Εικόνα 4.1: Έδρες ομάδων στην Α1 κατηγορίας ανδρών.

Στην Α2 κατηγορία εννέα (9) αθλητικά σωματεία βρίσκονται στην Αττική, δύο (2) στη Μακεδονία, δύο (2) στη Θεσσαλία, δύο (2) στη Δυτική Ελλάδα και ένα (1) στη Στερεά Ελλάδα (<http://koe.org.gr>). Στην Αττική εδρεύει το μεγαλύτερο ποσοστό σωματείων (56,25%), στη Μακεδονία τη Θεσσαλία και τη Δυτική Ελλάδα το 12,5% ενώ στη Στερεά Ελλάδα μόλις το 6,25% (Πίνακας 4.2 και Εικόνα 4.2).

Πίνακας 4.2 Αθλητικά σωματεία της Α2 κατηγορίας ανδρών, ο νομός, η έδρα και η περιφέρεια στην οποία εντοπίζονται.

Όνομασία Αθλητικού Σωματείου	Νομός/Πόλη	Έδρα Σωματείου	Περιφέρεια
ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΚΟΣ	ΑΤΤΙΚΗ	ΓΟΥΔΙ	ΑΤΤΙΚΗ
ΚΑΛΑΜΑΚΙ	ΑΤΤΙΚΗ	ΑΛΙΜΟΣ	ΑΤΤΙΚΗ
Ν.Ο ΠΑΤΡΩΝ	ΠΑΤΡΑ	ΠΑΤΡΑ	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ
ΧΑΙΔΑΡΙ	ΑΤΤΙΚΗ	ΧΑΙΔΑΡΙ	ΑΤΤΙΚΗ
ΙΩΝΙΚΟΣ ΝΙΚΑΙΑΣ	ΑΤΤΙΚΗ	ΝΙΚΑΙΑ	ΑΤΤΙΚΗ
ΝΗΡΕΑΣ ΓΕΡΑΚΑ	ΑΤΤΙΚΗ	ΓΕΡΑΚΑΣ	ΑΤΤΙΚΗ
ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ	ΑΤΤΙΚΗ	ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ	ΑΤΤΙΚΗ
ΝΙΚΗ ΒΟΛΟΥ	ΒΟΛΟΣ	ΒΟΛΟΣ	ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ	ΑΤΤΙΚΗ	ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ	ΑΤΤΙΚΗ
ΗΛΥΣΙΑΚΟΣ	ΑΤΤΙΚΗ	ΙΛΙΣΙΑ	ΑΤΤΙΚΗ
ΝΗΡΕΑΣ ΧΑΛΑΝΔΡΙΟΥ	ΑΤΤΙΚΗ	ΧΑΛΑΝΔΡΙ	ΑΤΤΙΚΗ
Ν.Ο ΧΑΛΚΙΔΟΣ	ΧΑΛΚΙΔΑ	ΧΑΛΚΙΔΑ	ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ
Ο.Φ.Θ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	Κ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ
Ν.Ο ΛΑΡΙΣΑΣ	ΛΑΡΙΣΑ	ΛΑΡΙΣΑ	ΘΕΣΣΑΛΙΑ
ΑΡΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	Κ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ
ΝΗΡΕΑΣ ΠΑΤΡΩΝ	ΠΑΤΡΑ	ΠΑΤΡΑ	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ

Εικόνα 4.2: Έδρες ομάδων στην Α2 κατηγορία ανδρών.

Στη Β κατηγορία υπάρχουν τρία (3) αθλητικά σωματεία στη Μακεδονία, επτά (7) στην Αττική, τέσσερα (4) στη Θεσσαλία, πέντε (5) στη Πελοπόννησο, τέσσερα (4) στα νησιά (Ιόνιο, Νότιο Αιγαίο και Κρήτη) και ένα (1) στη Στερεά Ελλάδα (<http://koe.org.gr>). Στην Αττική εδρεύει το μεγαλύτερο ποσοστό ομάδων (29,16%), στην Πελοπόννησο εδρεύει το αμέσως επόμενο μεγαλύτερο ποσοστό (20,84%), στα νησιά (Ιόνιοι νήσοι και νησιά Αιγαίου) και στη Θεσσαλία το 16,67% και στην Στερεά Ελλάδα μόλις το 4,17% (Πίνακας 4.3 και Εικόνα 4.3).

Πίνακας 4.3 Αθλητικά σωματεία της Β κατηγορίας ανδρών, ο νομός, η έδρα και η περιφέρεια στην οποία εντοπίζονται.

Όνομασία Αθλητικού Σωματείου	Νομός/Πόλη	Έδρα Σωματείου	Περιφέρεια
ΔΕΛΦΙΝΙΑ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗΣ	ΑΤΤΙΚΗ	ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ	ΑΤΤΙΚΗ
Α.Ο ΒΕΤΕΡΑΝΩΝ	ΑΤΤΙΚΗ	ΑΛΙΜΟΣ	ΑΤΤΙΚΗ
Α.Ο ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ	ΑΤΤΙΚΗ	ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗ	ΑΤΤΙΚΗ
ΤΡΙΑΙΝΑ ΒΟΥΛΑΣ	ΑΤΤΙΚΗ	ΓΛΥΦΑΔΑ	ΑΤΤΙΚΗ
Α.Π.Σ ΟΞΥΓΟΝΟ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	Κ.ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ
ΑΡΗΣ ΝΙΚΑΙΑΣ	ΑΤΤΙΚΗ	ΝΙΚΑΙΑ	ΑΤΤΙΚΗ
ΕΠΕΙΟΣ ΗΛΙΔΑΣ	ΗΛΙΔΑ	ΑΜΑΛΙΑΔΑ	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ
ΗΡΑΚΛΗΣ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	Κ.ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ
Ν.Α.Ο ΚΕΡΚΥΡΑΣ	ΚΕΡΚΥΡΑ	ΚΕΡΚΥΡΑ	ΙΟΝΙΟΙ ΝΗΣΟΙ
Ν.Ε.ΛΑΡΙΣΑΣ	ΛΑΡΙΣΑ	ΛΑΡΙΣΑ	ΘΕΣΣΑΛΙΑ
Ν.Ο ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ	ΚΡΗΤΗ	ΧΑΝΙΑ	ΚΡΗΤΗ
Ν.Ο ΙΤΕΑΣ	ΙΤΕΑ	ΙΤΕΑ	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ
Ν.Ο ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ
Ν.Ο ΝΑΥΠΛΙΟΥ	ΝΑΥΠΛΙΟ	ΝΑΥΠΛΙΟ	ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ
Ν.Ο ΣΥΡΟΥ	ΣΥΡΟΣ	ΣΥΡΟΣ	ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ
Ο.Ε.Α.Ν.Α ΒΟΛΟΥ	ΒΟΛΟΣ	ΒΟΛΟΣ	ΘΕΣΣΑΛΙΑ
Π.Α.Ε ΑΡΓΗΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ
Π.Ε.Κ.Ε.Β	ΒΟΛΟΣ	ΒΟΛΟΣ	ΘΕΣΣΑΛΙΑ
ΤΡΙΤΩΝ ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ	ΑΤΤΙΚΗ	ΜΑΡΟΥΣΙ	ΑΤΤΙΚΗ

Πίνακας 4.4: συνέχεια από την προηγούμενη σελίδα

Όνομασία Αθλητικού Σωματείου	Νομός/Πόλη	Έδρα Σωματείου	Περιφέρεια
ΧΑΝΘ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	Κ.ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ
ΜΙΛΩΝ	ΑΤΤΙΚΗ	ΝΕΑ ΣΜΥΡΝΗ	ΑΤΤΙΚΗ
ΝΕΠ	ΠΑΤΡΑ	ΠΑΤΡΑ	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ
ΡΕΘΥΜΝΟ	ΚΡΗΤΗ	ΡΕΘΥΜΝΟ	ΚΡΗΤΗ
ΟΥΚ ΒΟΛΟΥ	ΒΟΛΟΣ	ΒΟΛΟΣ	ΘΕΣΣΑΛΙΑ

Εικόνα 4.3: Έδρες ομάδων στην Β κατηγορία ανδρών.

Στη Γ εθνική κατηγορία πέντε (5) αθλητικά σωματεία προέρχονται από τη Μακεδονία, δύο (2) από την Αττική και τη Στερεά Ελλάδα, ένα (1) από τη Δυτική Ελλάδα, τη Θράκη, τη Θεσσαλία και την Ήπειρο (<http://koe.org.gr>). Στη Μακεδονία εδρεύει το μεγαλύτερο ποσοστό ομάδων με μεγάλη διαφορά από τις άλλες κατηγορίες (38,46%). Στην Αττική και τη Στερεά Ελλάδα το ποσοστό ανέρχεται στο 15,38% ενώ στη Δυτική Ελλάδα, τη Θράκη, τη Θεσσαλία και την Ήπειρο είναι μόλις 7,69% (Πίνακας 4.4 και Εικόνα 4.4).

Πίνακας 4.5 Αθλητικά σωματεία της Γ κατηγορίας ανδρών, ο νομός, η έδρα και η περιφέρεια στην οποία εντοπίζονται.

Όνομασία Αθλητικού Σωματείου	Νομός/Πόλη	Έδρα Σωματείου	Περιφέρεια
Α.Ο ΚΑΣΤΕΛΛΑΣ	ΑΤΤΙΚΗ	ΠΕΙΡΑΙΑΣ	ΑΤΤΙΚΗ
Α.Ο ΠΥΡΡΟΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	ΗΠΕΙΡΟΣ
ΑΡΗΣ ΚΑΜΠΟΥ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	Κ.ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ
ΑΣ.Θ ΜΑΚΕΟΝΙΚΟΣ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	Κ.ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ
ΕΘΝΙΚΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗ
Ν.Ο ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	ΚΑΡΔΙΤΣΑ	ΚΑΡΔΙΤΣΑ	ΘΕΣΣΑΛΙΑ
ΠΑΝΣΕΡΑΙΚΟΣ	ΣΕΡΡΕΣ	ΣΕΡΡΕΣ	Κ.ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ
Ν.Ε ΛΑΜΙΑΣ	ΛΑΜΙΑ	ΛΑΜΙΑ	ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ
Ν.Ο ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ	ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ	ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ
Ο.Π.Α.Θ.Α ΠΑΤΡΩΝ	ΠΑΤΡΑ	ΠΑΤΡΑ	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ
Π.Α.Σ ΦΟΙΒΟΣ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	Κ.ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ
Ρ.Ο.Η	ΑΤΤΙΚΗ	ΜΑΡΟΥΣΙ	ΑΤΤΙΚΗ
Σ.Α.Π.Κ ΝΕΑΠΟΛΗΣ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	Κ.ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Εικόνα 4.4: Έδρες ομάδων στην Γ κατηγορία ανδρών.

Στον Πίνακα 4.5 εμφανίζονται όλα τα αθλητικά σωματεία που συμμετέχουν στα Εθνικά πρωταθλήματα ανδρών σε κάθε περιφέρεια της χώρας. Επιπλέον, εμφανίζεται ο πληθυσμός κάθε περιφέρειας για να υπολογιστεί η αναλογία σωματείων με βάση τον πληθυσμό κάθε περιφέρειας. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι η αναλογία του πληθυσμού της Αττικής σε σχέση με τον αριθμό των αθλητικών σωματείων που υπάρχουν σε αυτή είναι $3.812.330/26=146.628$. Στη Μακεδονία η αναλογία αυτή είναι $1.874.590/15=124.973$, στη Θεσσαλία $730.730/7=104.390$. Όσο αφορά το νησιωτικό μέρος της χώρας η αναλογία αυτή για παράδειγμα στην Κρήτη είναι $621.340/4=155.335$ (Πίνακας 4.5).

Πίνακας 4.6: Αριθμός αθλητικών σωματείων κατά περιφέρεια και αγωνιστική κατηγορία ανδρών.

Περιφέρεια	Πληθυσμός (κάτοικοι)	A1	A2	B	Γ	Σύνολο	Αναλογία πληθυσμού/σωματείο
Ανατολική Μακεδονία και Θράκη	606.170				1	1	606.170
Κεντρική Μακεδονία	1.874.590	1	2	3	5	11	170.417
Δυτική Μακεδονία	282.120						0
Ήπειρος	336.650				1	1	336.650
Θεσσαλία	730.730		2	4	1	7	104.390
Ιόνιοι Νήσοι	206.470			1		1	206.470
Δυτική Ελλάδα	680.190		2	3	1	6	113.365
Στερεά Ελλάδα	546.870		1		2	3	182.290
Αττική	3.812.330	8	9	7	2	26	146.628
Πελοπόννησος	581.980			3		3	193.993
Βόρειο Αιγαίο	197.810	1				1	197.810
Νότιο Αιγαίο	308.610			1		1	308.610
Κρήτη	621.340	2		2		4	155.335

A1, A2, B, Γ: Αγωνιστικές Κατηγορίες

Πηγή: <http://koe.org.gr/> & <http://www.statistics.gr/statistics/pop>

Στις κατηγορίες γυναικών στην Α1 εθνική κατηγορία αγωνίζονται έξι (6) αθλητικά σωματεία από την Αττική ένα (1) από την Κρήτη και ένα (1) από τη Δυτική Ελλάδα. Το μεγαλύτερο ποσοστό των ομάδων έχει έδρα την Αττική (75%) και καταγράφεται μια μόνο ομάδα με έδρα τη Δυτική Ελλάδα (12,5%) και ομοίως μια μόνο ομάδα στην Κρήτη (12,5%). (Πίνακας 4.6 και Εικόνα 4.5).

Πίνακας 4.7 Αθλητικά σωματεία της Α1 κατηγορίας γυναικών, ο νομός, η έδρα και η περιφέρεια στην οποία εντοπίζονται.

Όνομασία Αθλητικού Σωματείου	Νομός/Πόλη	Έδρα Σωματείου	Περιφέρεια
Α.Ν.Ο. ΓΛΥΦΑΔΑΣ	ΑΤΤΙΚΗ	ΓΛΥΦΑΔΑ	ΑΤΤΙΚΗ
ΕΘΝΙΚΟΣ	ΑΤΤΙΚΗ	ΠΕΙΡΑΙΑΣ	ΑΤΤΙΚΗ
Ν.Ε.Π	ΠΑΤΡΑ	ΠΑΤΡΑ	Δ.ΕΛΛΑΔΑ
Ν.Ο.Β	ΑΤΤΙΚΗ	ΒΟΥΛΙΑΓΜΕΝΗ	ΑΤΤΙΚΗ
Ν.Ο ΡΕΘΥΜΝΟΥ	ΚΡΗΤΗ	ΡΕΘΥΜΝΟ	ΚΡΗΤΗ
ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΣ	ΑΤΤΙΚΗ	ΠΕΙΡΑΙΑΣ	ΑΤΤΙΚΗ
ΤΡΙΤΩΝ ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ	ΑΤΤΙΚΗ	ΜΑΡΟΥΣΙ	ΑΤΤΙΚΗ
ΝΗΡΕΑΣ ΧΑΛΑΝΔΡΙΟΥ	ΑΤΤΙΚΗ	ΧΑΛΑΝΔΡΙ	ΑΤΤΙΚΗ

Εικόνα 4.5: Έδρες ομάδων της Α1 κατηγορίας γυναικών.

Στην Α2 εθνική κατηγορία αγωνίζονται τρία (3) αθλητικά σωματεία από τη Μακεδονία, τρία (3) από την Αττική και ένα (1) από την Κρήτη και τη Θεσσαλία. Το μεγαλύτερο ποσοστό του συνόλου των αθλητικών σωματείων εδρεύει στη Μακεδονία και την Αττική (37,5%). Τα νησιά και η Θεσσαλία κατέχουν το 12,5% επί του συνόλου. (Πίνακας 4.7 και Εικόνα 4.6).

Πίνακας 4.8 Αθλητικά σωματεία της Α2 κατηγορίας γυναικών, ο νομός, η έδρα και η περιφέρεια στην οποία εντοπίζονται.

Όνομασία Αθλητικού Σωματείου	Νομός/Πόλη	Έδρα Σωματείου	Περιφέρεια
Γ.Σ ΗΛΙΟΥΠΟΛΗΣ	ΑΤΤΙΚΗ	ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ	ΑΤΤΙΚΗ
Γ.Σ ΗΡΑΚΛΗΣ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	Κ.ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ
Ν.Ο ΛΑΡΙΣΑΣ	ΛΑΡΙΣΑ	ΛΑΡΙΣΑ	ΘΕΣΣΑΛΙΑ
Ν.Ο ΧΑΝΙΩΝ	ΚΡΗΤΗ	ΧΑΝΙΑ	ΚΡΗΤΗ
Ο.Υ.Κ ΒΟΛΟΥ	ΒΟΛΟΣ	ΒΟΛΟΣ	ΘΕΣΣΑΛΙΑ
ΠΑΝΙΩΝΙΟΣ	ΑΤΤΙΚΗ	ΝΕΑ ΣΜΥΡΝΗ	ΑΤΤΙΚΗ
Α.Σ ΠΑΟΚ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	Κ.ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ
ΗΛΥΣΙΑΚΟΣ	ΑΤΤΙΚΗ	ΙΛΙΣΙΑ	ΑΤΤΙΚΗ

Εικόνα 4.6: Έδρες ομάδων της Α2 κατηγορίας γυναικών.

Στην Β εθνική κατηγορία αγωνίζονται τρία (3) αθλητικά σωματεία από την Αττική, τρία (3) από τα νησιά, δύο (2) από τη Θεσσαλία και από ένα (1) από τη Δυτική Ελλάδα και τη Μακεδονία. Παρατηρείται ίσο ποσοστό ομάδων σε Αττική και νησιά (Β. Αιγαίου και Κρήτης) 30% αντίστοιχα, 20% στη Θεσσαλία και μόλις 10% στη Δυτική Ελλάδα και τη Μακεδονία. (Πίνακας 4.8 και Εικόνα 4.7).

Πίνακας 4.9 Αθλητικά σωματεία της Β κατηγορίας γυναικών, ο νομός, η έδρα και η περιφέρεια στην οποία εντοπίζονται.

Όνομασία Αθλητικού Σωματείου	Νομός/Πόλη	Έδρα Σωματείου	Περιφέρεια
ΙΩΝΙΚΟΣ	ΑΤΤΙΚΗ	ΝΙΚΑΙΑ	ΑΤΤΙΚΗ
ΜΙΛΩΝ	ΑΤΤΙΚΗ	ΝΕΑ ΣΜΥΡΝΗ	ΑΤΤΙΚΗ
Α.Π.Σ. ΟΕΥΓΟΝΟ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	Κ.ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ
Γ.Σ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ	ΑΤΤΙΚΗ	ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ	ΑΤΤΙΚΗ
Ν.Ο ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	ΚΑΡΔΙΤΣΑ	ΚΑΡΔΙΤΣΑ	ΘΕΣΣΑΛΙΑ
Ν.Ο.Π	ΠΑΤΡΑ	ΠΑΤΡΑ	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ
Ν.Ο ΧΑΛΚΙΔΟΣ	ΧΑΛΚΙΔΑ	ΧΑΛΚΙΔΑ	ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ
Ν.Ο ΧΙΟΥ	ΧΙΟΣ	ΧΙΟΣ	Β.ΑΙΓΑΙΟΥ
Ο.Ε.Α.Ν.Α ΒΟΛΟΥ	ΒΟΛΟΣ	ΒΟΛΟΣ	ΘΕΣΣΑΛΙΑ
Ο.Φ.Η	ΚΡΗΤΗ	ΗΡΑΚΛΕΙΟ	ΚΡΗΤΗ

Εικόνα 4.7: Έδρες ομάδων στην Β κατηγορία γυναικών.

Στον Πίνακα 4.9 εμφανίζονται όλα τα αθλητικά σωματεία που συμμετέχουν στα Εθνικά πρωταθλήματα γυναικών σε κάθε περιφέρεια της χώρας. Επιπλέον, εμφανίζεται ο πληθυσμός κάθε περιφέρειας για να υπολογιστεί η αναλογία σωματείων με βάση τον πληθυσμό κάθε περιφέρειας. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι η αναλογία του πληθυσμού της Αττικής σε σχέση με τον αριθμό των αθλητικών σωματείων που υπάρχουν σε αυτή είναι $3.812.330/12=317.694$. Στη Μακεδονία η αναλογία αυτή είναι $1.874.590/3=624.863$, στη Θεσσαλία $730.730/4=182.682$. Όσο αφορά το νησιωτικό μέρος της χώρας η αναλογία αυτή για παράδειγμα στην Κρήτη είναι $621.340/3=207.113$. (Πίνακας 4.9).

Πίνακας 4.10 Αριθμός αθλητικών σωματείων κατά περιφέρεια και αγωνιστική κατηγορία γυναικών.

Περιφέρεια	Πληθυσμός (κάτοικοι)	A1	A2	B	Σύνολο	Ανά πληθυσμό
Ανατολική Μακεδονία και Θράκη	606.170				0	0
Κεντρική Μακεδονία	1.874.590		2	1	3	624.863
Δυτική Μακεδονία	282.120			1	1	282.120
Ήπειρος	336.650				0	0
Θεσσαλία	730.730		2	2	4	182.682
Ιόνιοι Νήσοι	206.470				0	0
Δυτική Ελλάδα	680.190	1			1	680.190
Στερεά Ελλάδα	546.870			1	1	546.870
Αττική	3.812.330	6	3	3	12	317.694
Πελοπόννησος	581.980				0	0
Βόρειο Αιγαίο	197.810			1	1	197.810
Νότιο Αιγαίο	308.610				0	0
Κρήτη	621.340	1	1	1	3	207.113

A1, A2, B: Αγωνιστικές Κατηγορίες

Πηγή: <http://koe.org.gr/> & <http://www.statistics.gr/statistics/pop>

Πίνακας 4.11: Αριθμός κολυμβητικών εγκαταστάσεων ανά περιφέρεια σε συνάρτηση με τον πληθυσμό και τα αθλητικά σωματεία της.

Περιφέρεια	Πληθυσμός	Αριθμός αθλητικών σωματείων (άνδρες – γυναίκες)	Αριθμός κολυμβητικών εγκαταστάσεων	Ομάδες ανά κολυμβητήριο
Ανατολική Μακεδονία και Θράκη	606.170	1	5	0,2
Κεντρική Μακεδονία	1.874.590	14	4	2,34
Δυτική Μακεδονία	282.120	1	3	1,3
Ήπειρος	336.650	1	2	0,5
Θεσσαλία	730.730	11	4	2,75
Ιόνιοι Νήσοι	206.470	1	1	1
Δυτική Ελλάδα	680.190	7	2	3,5
Στερεά Ελλάδα	546.870	4	3	1,34
Αττική	3.812.330	38	22	1,73
Πελοπόννησος	581.980	3	5	0,6
Βόρειο Αιγαίο	197.810	2	1	2
Νότιο Αιγαίο	308.610	1	1	1
Κρήτη	621.340	7	4	1,75

Πηγή: <http://koe.org.gr/> & <http://www.statistics.gr/statistics/pop>

5 Συζήτηση

Στην παρούσα μελέτη καταγράφηκαν τα αθλητικά σωματεία υδατοσφαίρισης που συμμετέχουν σε κάθε εθνική κατηγορία για την αγωνιστική περίοδο 2017-2018, οι περιφέρειες από τις οποίες προέρχονται καθώς και οι έδρες τους. Σύμφωνα με τα στοιχεία που συλλέχτηκαν από τους επίσημους φορείς του αθλήματος τόσο σε επίπεδο ανδρών όσο και γυναικών η πλειοψηφία των σωματείων που συμμετέχουν στα ελληνικά πρωταθλήματα βρίσκεται στην περιφέρεια της Αττικής (41,86%). Βέβαια παρατηρείται ότι στα νησιά και στις παραθαλάσσιες περιοχές το άθλημα είναι ιδιαίτερα δημοφιλές καθώς είναι αισθητή η παρουσία σωματείων από τέτοιες περιοχές (13,95%) ειδικά αν συνυπολογίσουμε τον πληθυσμό αυτών των περιοχών (Πίνακες 4.5 & 4.9).

Συγκριμένα, σε επίπεδο ανδρών στις αγωνιστικές κατηγορίες Α1 και Α2 τα περισσότερα σωματεία υδατοσφαίρισης εδρεύουν στην Αττική (Πίνακες 4.1 & 4.2). Από εκεί μάλιστα προέρχονται τα παλαιότερα και δυνατότερα σωματεία. Η παρουσία σωματείων από την περιφέρεια είναι περιορισμένη και προέρχεται κυρίως από περιοχές της νησιωτικής Ελλάδος ή άλλες παραθαλάσσιες περιοχές. Αντίθετα στις μικρότερες κατηγορίες υπερτερούν αριθμητικά οι ομάδες από τη Μακεδονία (Πίνακες 4.3 & 4.4) ενώ γίνεται εντονότερη και η παρουσία ομάδων από την περιφέρεια (Θεσσαλία, Στερεά και Δυτική Ελλάδα), πάλι βέβαια κυρίως περιοχών που βρέχονται από θάλασσα. Φυσικά και σε αυτές τις περιπτώσεις υπάρχει σημαντική παρουσία από ομάδες της Αττικής. Αξίζει να σημειωθεί ότι στις μικρότερες κατηγορίες παρατηρείται μια αύξηση του αριθμού των αθλητικών σωματείων σε σύγκριση με τη μεγάλη εθνική κατηγορία (Πίνακας 4.5).

Παρόμοια είναι η διασπορά των σωματείων και σε επίπεδο γυναικών. Στη μεγάλη κατηγορία (Α1) η πλειοψηφία προέρχονται από την Αττική με ισχνή παρουσία σωματείων από την περιφέρεια (Δυτική Ελλάδα και Κρήτη), από παραθαλάσσιες περιοχές (Πίνακας 4.6). Αντίθετα, στις χαμηλότερες κατηγορίες (Α2 – Β) αυξάνεται το ποσοστό των ομάδων από τη Μακεδονία και τη Θεσσαλία κατά κύριο λόγο (Πίνακες 4.7 & 4.8). Μάλιστα στην Α2 το ποσοστό των αθλητικών σωματείων εκτός Αττικής υπερτερεί έναντι αυτών της Αττικής (Πίνακας 4.7). Ωστόσο αξίζει να σημειωθεί η μικρότερη ανάπτυξη που παρουσιάζει το άθλημα στις γυναίκες σε σύγκριση με τους άνδρες παρά τις σημαντικές επιτυχίες που έχει σημειώσει στη χώρα μας η γυναικεία υδατοσφαίριση, γεγονός που γίνεται αντιληπτό από τον αριθμό των ανδρικών αθλητικών σωματείων (65)

έναντι των γυναικείων (26) (Πίνακες 4.5 & 4.9) και πιθανώς να οφείλεται στην αντίληψη που υπάρχει, ότι πρόκειται για ένα σκληρό άθλημα ((Platanou & Varamenti, 2017).

Όπως προαναφέρθηκε, τα σωματεία εκτός Αττικής στην πλειοψηφία τους προέρχονται από νησιωτικές ή παραθαλάσσιες περιοχές. Η Αττική βέβαια είναι ούτως η άλλως η μεγαλύτερη πληθυσμιακά περιφέρεια της Ελλάδος (Πίνακες 4.5 & 4.9). Το γεγονός αυτό μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι πιθανώς ο πληθυσμός αυτών των περιοχών να είναι περισσότερο εξοικειωμένος με τα υδάτινα αθλήματα, λόγω και της ύπαρξης μεγαλύτερου αριθμού κολυμβητικών εγκαταστάσεων στις περιοχές (Πίνακας 4.10) και να δίνεται σε μεγαλύτερο βαθμό η δυνατότητα στα νέα παιδιά να ασχοληθούν με τον υγρό στίβο γενικότερα και με την υδατοσφαίριση ειδικότερα. Το γεγονός αυτό γίνεται ακόμα πιο αντιληπτό αν προστεθεί στα παραπάνω η τρομερή έλλειψη κολυμβητικών εγκαταστάσεων στη χώρα και κυρίως στην ηπειρωτική Ελλάδα (Πίνακας 4.10).

Βέβαια αυτή η παρατήρηση θα πρέπει να ενεργοποιήσει τους αρμόδιους φορείς ώστε να υπάρξει μέριμνα για ενεργητικότερη προώθηση του αθλήματος στο μαθητικό πληθυσμό και στις Ηπειρωτικές περιοχές της Ελλάδος (Μουντάκης & Λάμπρου, 2003). Για την πραγματοποίηση αυτού του σκοπού θα πρέπει να εισαχθεί στο σχολικό πρόγραμμα η ενασχόληση με τον υδάτινο αθλητισμό εξίσου με τα άλλα αθλήματα κατά τη διάρκεια του μαθήματος της γυμναστικής (Ρήγας, 2014). Ήδη σε αυτή την κατεύθυνση βρίσκεται και η νέα επιταγή του Υπουργείου Παιδείας, σύμφωνα με την οποία μία ώρα το μήνα η Γ και η Δ τάξη του δημοτικού θα πρέπει να κάνουν το μάθημα της γυμναστικής στο κολυμβητήριο (Ν.4415/2016, ΦΕΚ 159 /τ.Α΄/06.09.2016). Φυσικά και αυτό το μέτρο έχει περιορισμούς καθώς εντάσσει ρήτρες όπως η χιλιομετρική απόσταση του σχολείου από το κολυμβητήριο ενώ αναφέρεται αποκλειστικά σε δύο μόνο τάξεις του δημοτικού. Εάν πρόκειται να δοθούν ίσες ευκαιρίες σε όλους του μαθητές θα πρέπει να γενικευθεί σε όλες τις τάξεις ήδη από το νηπιαγωγείο και για όλες τις περιοχές. Φυσικά σε αυτή την περίπτωση θα πρέπει να υπάρξει μέριμνα ώστε να καταρτιστεί καταλλήλως το εκπαιδευτικό προσωπικό αλλά και να υπάρξει η ανάλογη υλικοτεχνική υποδομή, αρχή γενομένης με το άνοιγμα περισσότερων κολυμβητικών εγκαταστάσεων σε όλη τη χώρα (Ρήγας, 2014).

6 Συμπεράσματα

Βάση της παραπάνω έρευνας που πραγματοποιήθηκε για την καταγραφή όλων των ομάδων υδατοσφαίρισης ανδρών-γυναικών οι οποίες έλαβαν μέρος στην αγωνιστική περίοδο 2017-2018, προκύπτει ότι:

- Η πλειοψηφία των ομάδων υδατοσφαίρισης προέρχεται από την Αττική (Πίνακες 4.5 & 4.9).
- Δύο βασικοί λόγοι είναι ότι η Αττική είναι η μεγαλύτερη πληθυσμιακά περιοχή της Ελλάδος και υπάρχουν περισσότερες κολυμβητικές εγκαταστάσεις (Πίνακας 4.10). Έτσι δίνονται περισσότερες ευκαιρίες για την ενασχόληση του πληθυσμού με τα υδάτινα αθλήματα.
- Το άθλημα παρουσιάζει μικρότερη ανάπτυξη στις γυναίκες σε σύγκριση με τους άνδρες παρά τις σημαντικές επιτυχίες που έχει σημειώσει στη χώρα μας η γυναικεία υδατοσφαίριση (Πίνακες 4.5 & 4.9).
- Στην περιφέρεια οι περισσότερες ομάδες προέρχονται από παραθαλάσσιες περιοχές καθώς ο πληθυσμός της ηπειρωτικής Ελλάδος έχει λιγότερες ευκαιρίες ενασχόλησης με αθλήματα υγρού στίβου (Πίνακας 4.10).

7 Προτάσεις για μελλοντικές έρευνες

Σκοπός της παρούσας μελέτης ήταν να εξετάσει τις τοποθεσίες και τις έδρες όλων των ομάδων υδατοσφαίρισης στην Ελλάδα. Σε αυτό το τμήμα παρατίθενται προτάσεις για τους μελλοντικούς ερευνητές για την καλύτερη και εκτενέστερη ανάλυση του θέματος. Συγκεκριμένα θα ήταν χρήσιμο να διεξαχθεί ποσοτική έρευνα που να απευθύνεται σε αθλητές και παράγοντες των σωματείων υδατοσφαίρισης, για την διεξοδικότερη ανάλυση των δυσκολιών και των εμποδίων που αντιμετωπίζει το άθλημα στη χώρα μας. Τα αποτελέσματα προτείνεται να αναλυθούν συγκριτικά με τα πρωταθλήματα και άλλων χωρών.

8 Βιβλιογραφία

- Afthinos, Y. D., Nassis, P., & Theodorakis, N. D. (2009). An evaluation of the communication effectiveness of water polo: a content analytic study in Greece. *International Journal of Sport Management and Marketing*, 7(1-2), 76-90.
- Cohen, L., Manion, L., Morrison, K. (2007). *Μεθοδολογία Έρευνας*, Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Escalante, Y., Saavedra, J. M., Mansilla, M., Tella, V. (2010). Discrimination power of water polo game. *Journal of sports sciences*
- FINA water polo rules (2009) Διεθνής κανονισμοί υδατοσφαίρισης. Σύνδεσμος Ελλήνων διαιτητών υδατοσφαίρισης. Ανακτήθηκε από: <http://koe.org.gr/uploads/docs/ydatosfairisi/rules2009.pdf>
- Μουντάκης, Κ. & Ψωματάκης, Δ. (2001). Χρόνος ενεργητικής συμμετοχής αρχάριων μαθητών σε μαθήματα εκμάθησης κολύμβησης. *Φυσική Αγωγή Αθλητισμός Υγεία*, 10/11, 133- 140.
- Μουντάκης, Κ., Λάμπρου, Χ. (2003). Ο προγραμματισμός των αθλητικών δραστηριοτήτων στην Α/βάθμια εκπαίδευση. *Οργάνωση του Αθλητισμού*, 1, 110-118.
- N.4415/2016 (ΦΕΚ 159 /τ.Α'/06.09.2016): *Η μεταφορά μαθητών για την υποχρεωτική διεξαγωγή του αντικειμένου της κολύμβησης*. ανακτήθηκε από <https://www.minedu.gov.gr/>
- Νταλαγιώργος, Θ. (2016). Καινοτόμες προτάσεις για αναβάθμιση της ελληνικής υδατοσφαίρισης απο τον ΣΕΑΥ. (διαδικτυακό άρθρο) ανακτήθηκε από: <http://www.pisina.net/%CE%BA%CE%B1%CE%B9%CE%BD%CE%BF%CF%84%CE%BF%CE%BC%CE%B5%CF%83-%CF%80%CF%81%CE%BF%CF%84%CE%B1%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%83-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CE%B2%CE%B1%CE%B8%CE%BC%CE%B9%CF%83%CE%B7/> στις 9.2.2018.
- Πλάτανου, Θ., (2010). *Εφαρμοσμένη Έρευνα στην Υδατοσφαίριση*. Αθήνα: kegraft.
- Platanou, T., Varamenti E. (2017). Relationships between anthropometric and physiological characteristics with throwing velocity and on water jump of female water polo players. *Journal of sports medicine and physical fitness* 51 (2) 185-193.
- Ρήγας, Δ. (2014). *Η διαχρονικότητα της υδατοσφαίρισης και η στρατηγική πολιτική για την ανάδειξη και την εξέλιξή της*. Διπλωματική εργασία. Σπάρτη: Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου. Ανακτήθηκε από: <https://issuu.com/waterpolopaok/docs/>

Shelby, M. R. (2013). *Personal and Group Environment Factors of Water Polo Players*. Master Theses. Knoxville: University of Tennessee, ανακτήθηκε από http://trace.tennessee.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=3581&context=utk_gradthes

Tsekouras, Y., Kavouras, S., Campagna, A., Kotsis, Y., Syntosi, S., Papazoglou, K., Sidossis, L. (2005). The anthropometrical and physiological characteristics of elite water polo players *European Journal of Applied Physiology* 95:35-41.

Ηλεκτρονικές πηγές

<http://www.pisina.net>

<http://www.minedu.gov.gr/>

<http://www.fina.org/discipline/water-polo>

<http://www.statistics.gr/statistics/pop>

<https://el.wikipedia.org/wiki/>

<http://www2.len.eu/>

<http://water-polo.studioidea.gr/>

<http://www.waterpolonews.gr/>